

position paper

AAN

Eerste Kamercommissie VWS

VAN

Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst

ONDERWERP

Position paper KNMG ten behoeve van plenaire behandeling wetsvoorstel Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg

Inleiding

29 september aanstaande behandelt uw Kamer, na een wetgevingstraject van ruim zeven jaar, het wetsvoorstel Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Kamerstukken I, 2014/15, 32 402, E). Met deze wet wil de minister de positie van de patiënt versterken. Dit is een streven dat door de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst (KNMG) wordt ondersteund. Helaas kent dit wetsvoorstel in de ogen van de artsenfederatie een aantal elementen dat in de praktijk juist het tegendeel bewerkstelligt.

UTRECHT

17 september 2015

REFERENTIE

15-54039

De KNMG onderschrijft de visie van de minister dat het een verbetering is, als de oplossing van onvrede, klachten en geschillen primair dichtbij de bron plaatsvindt, te weten in de relatie tussen arts en patiënt. Om dat succesvol te laten verlopen, moeten beide partijen in deze relatie wel kunnen rekenen op voldoende waarborgen, mochten ze er onderling niet uitkomen. Waarborgen voor de positie van de arts ontbreken in de Wkkgz echter ten enenmale. Dat ondermijnt uiteindelijk ook de positie van de patiënt, omdat het gebrek aan waarborgen voor zijn rechtspositie de openheid van de arts in het informele traject zal belemmeren. Om deze belangrijke reden blijft de KNMG tegenstander van deze wet.

De KNMG heeft gedurende dit traject in verschillende position papers haar zorgen en bezwaren onder de aandacht van de Eerste Kamer gebracht. Ook heeft de KNMG gereageerd op het concept Uitvoeringsbesluit Wkkgz. De leden van de Eerste Kamercommissie VWS hebben de minister op een groot aantal van deze punten bevraagd, waarvoor wij uw Kamer zeer erkentelijk zijn.

De uitvoerige reacties in de, inmiddels vele pagina's tellende stukken ten spijt, heeft de minister helaas niet de fundamentele en principiële bezwaren van de KNMG tegen dit wetsvoorstel kunnen wegnemen. Derhalve brengt de KNMG graag nogmaals onze belangrijkste bezwaren tegen de Wkkgz onder uw aandacht. Wij hopen dat u voor de plenaire behandeling van het wetsvoorstel deze bezwaren nogmaals tot u wilt nemen en dat u zal besluiten tot verwerping van het wetsvoorstel.

Hoofdpunten uit de bezwaren van de KNMG tegen de Wkkgz:

- **De regeling veilig melden biedt te weinig bescherming van melders tegen strafrechtelijke vervolging. Dat ondermijnt de meldingsbereidheid en verhindert het leren van fouten.**

De KNMG heeft eerder haar zorg geuit over de in haar ogen te magere bescherming voor melders van incidenten door artikel 9 Wkkgz. De regeling staat toe dat het OM informatie uit het veilig incident melden systeem (VIM-systeem) opvraagt en gebruikt in een strafzaak tegen de melder of degene op wie de melding betrekking heeft. De KNMG is bang dat de vrees voor strafzaken potentiële melders van incidenten ervan weerhoudt een melding te doen. Dat is slecht voor de patiëntveiligheid; als niet wordt gemeld, kan niet via een analyse van het incident worden geleerd. Ook is het volgens de KNMG in strijd met het beginsel dat niemand hoeft mee te werken aan zijn eigen strafrechtelijke veroordeling (nemo tenetur-beginsel). Volgens de minister is daarvan geen sprake, omdat de Wkkgz aan de zorgaanbieder de verplichting oplegt een VIM-systeem in te richten. De Wkkgz legt naar de letter geen verplichting op aan de zorgverleners om incidenten te melden. De minister gaat er echter aan voorbij dat het VIM-systeem wel degelijk gevuld moet worden met meldingen van zorgverleners. Vrees voor hun eigen strafrechtelijke vervolging zal melders er dus van kunnen weerhouden een melding te doen. De KNMG vindt dat vanuit het oogpunt van patiëntveiligheid onwenselijk.

- **De Wkkgz ontbeert waarborgen voor de positie van zorgverleners, die door een zorgaanbieder zijn gemeld omdat zij zijn ontslagen wegens ernstig verminderd tekortschieten in diens functioneren te melden (artikel 11 lid 1 sub c Wkkgz).**

Deze melding is bedoeld is om te voorkomen dat zorgverleners die bij de ene zorgaanbieder zijn ontslagen wegens ernstig tekortschieten in het functioneren, bij een andere zorgaanbieder worden aangenomen, zonder dat deze daarvan op de hoogte is. De KNMG is niet tegen deze melding op zich, maar vraagt wel aandacht voor het feit dat een dergelijke regeling een *ernstige* inbreuk maakt op de rechtspositie van deze zorgverleners. Dat vraagt om een zorgvuldige uitwerking van hoe de IGZ op een dergelijke melding handelt. Ook moet zorgvuldig worden uitgewerkt hoe en op welke wijze op basis van deze gegevens informatie wordt verstrekt aan zorgaanbieders, die in het kader van hun vergewisplicht over een nieuwe werknemer (art. 4 lid 1 Wkkgz) bij de IGZ informatie inwinnen over een sollicitant. Het huidige (concept) Uitvoeringsbesluit Wkkgz biedt in dit kader onvoldoende waarborgen.

UTRECHT
17 september 2015

REFERENTIE
15-54039

- **Het ontbreken van minimale waarborgen voor de rechtspositie van artsen en andere zorgverleners in de klachtfase ondermijnt openheid.**

De zorgaanbieder (dat wil zeggen het bestuur/de werkgever van de zorgverleners op wie de klacht betrekking heeft) moet onderzoek doen naar de klacht en uiterlijk na zes weken komen met een schriftelijke mededeling met (onder meer) het oordeel waartoe dat onderzoek heeft geleid. Waarborgen voor de rechtspositie van aangeklaagde artsen/zorgverleners ontbreken in het voorstel. Ook ontbreken basale eisen die kunnen worden gesteld aan het onderzoek, zoals de beginselen van hoor en wederhoor. Dat klemmt temeer, omdat de minister met het voorstel nu juist wil bereiken dat onvrede bij patiënten zo dicht mogelijk bij de bron wordt opgelost. Dat vraagt om een open houding van de betrokken arts, verpleegkundige of andere zorgverlener. Die openheid van aangeklaagde zorgverleners kan alleen worden verkregen, als zorgverleners erop kunnen vertrouwen dat een zorgvuldige procedure volgt, als ze er in overleg met klager niet uitkomen. Een procedure waarin zorgvuldig naar hun kant van het verhaal wordt gekeken en een deskundig oordeel op basis van de feiten volgt. De hardnekkige weigering van de minister om in de in de Uitvoeringsregeling Wkkgz ook maar minimale waarborgen op te nemen voor de positie van aangeklaagde zorgverleners, is in de ogen van de KNMG dan ook onbegrijpelijk.

UTRECHT
17 september 2015

REFERENTIE
15-54039

- **Met het afschaffen van de wettelijk verplichte klachtencommissie verliezen ook patiënten hun wettelijk recht op een laagdrempelige, onafhankelijke en deskundige beoordeling van hun klacht dichtbij de zorgaanbieder.**

De Wkkgz geeft patiënten recht op een zorgvuldig onderzoek naar aanleiding van een klacht tegen de zorgaanbieder. En de bijstand van een wettelijke verplichte klachtenfunctionaris. Een verplichting die overigens ook de KNMG als waardevol beschouwt. Het blijft echter de zorgaanbieder zelf, die na zes weken met een oordeel over hun klacht moet komen. Het recht op een laagdrempelig, onafhankelijk en deskundig oordeel door een commissie met een onafhankelijke voorzitter, zoals patiënten dat nu hebben, verdwijnt door het afschaffen van de verplichte klachtencommissie. Het recht op een onafhankelijk oordeel – in de vorm van een oordeel van de geschilleninstantie- is er onder de Wkkgz nog slechts voor “doorprocedeerd”.

- **De vermenging van klachten en schadeclaims bij de geschilleninstantie bevordert de claimcultuur en ondermijnt de kwaliteitsfunctie van het klachtrecht.**

De vermenging van de afhandeling van niet-financiële (immateriële) klachten en financiële schadeclaims bij dezelfde geschilleninstantie, blijft in onze ogen onwenselijk en ondermijnt openheid van zorgverleners na incidenten. De noodzaak van deze vermenging toont de minister in onze ogen onvoldoende aan. De minister gaat er aan voorbij dat ook de Raad van State in haar advies kritisch is over deze vermenging. De regeling voldoet niet aan de eisen van een eerlijk proces zoals onder meer neergelegd in art. 6 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM).

Door deze vermenging en de afschaffing van de verplichte klachtencommissie in de eerste fase delft het kwaliteitsaspect van het klachtrecht het onderspit. De regeling impliceert daarbij dat genoegdoening van de klager bij uitstek zou zitten in het geven van financiële genoegdoening. Terwijl de meeste klagers – zoals ook uit onderzoeken van bijvoorbeeld het NIVEL blijkt – hier niet (primair) op uit zijn. De regeling draagt daardoor bij aan de verdere ontwikkeling van een claimcultuur. En werkt in de hand dat een klager, die er straks met de zorgaanbieder niet uitkomt en toch met zijn in aanvang wellicht immateriële klacht naar de geschilleninstantie moet, er sneller toe over gaat om ook maar een schadevergoeding te vragen; gewoon omdat het kan.

UTRECHT
17 september 2015

REFERENTIE
15-54039

*Contactpersoon KNMG:
Jesper Rijpma, adviseur public affairs KNMG, tel. 06 - 43544049*